

PO DOLINAH IN HRIBIH BENEŠKE SLOVENIJE

Pridni kmetje v Roncu nad Brišči

Osnove modernega kmetovanja je že pred okrog sto leti dal naš zaslužni rojak župnik in pesnik Peter Podreka - Mlekarna in živinoreja na zadružni podlagi

Nadiža veselo žubori v pomladni čas in njeni bregovi se bodo kmalu odeli v zelenje. Kmetje, kolikor jih je še ostalo po naših dolinah in hribih, opravljajo prva dela v vinogradih in na poljih. Prihaja skratka pomlad in z njo začetek novega gospodarskega leta.

V Roncu so se zbrali šolski otroci, vseh je morda deset, pred novo šolo in veselo zro in se smeļljajo v sončni dan. Zraven šole je skrbno urejen in vzdrževan nasad breskev. Starejša žena, 81 let je stara, grabi listje, njen sin pa si daje opraviti okrog dreves. To je eden od nasadov breskev, ki lastniku prinaša približno 300 stotov tega sadja na leto oziroma kakih 600 tisoč lir dohodka. Mnogi ne vedo, da je breskve v tej hribovski vasi nad Nadižo začel pred okrog sto leti prvi gojiti zaslužni beneški Slovenec, župnik in pesnik Peter Podreka. Sadike je prinesel z Madžarskega, sedaj pa seveda v vasi pride-lujejo breskve najrazličnejših sort, ki tod lahko najbolje uspevajo.

Sploh so v Roncu zelo dovzetni za moderno kmetovanje. Naši ljudje so pred leti ustanovili zadrugo, od-tlej pa na tej skupni osnovi goje živino ter v vaški mle-karni odkupujejo mleko in ga predelujejo v maslo in sir. Sedaj je v hlevu le kakih 60 govedi in zato prihaja v mlekarno manj mleka. Pa vendar ga je toliko, da vsak dan izdelajo povprečno po 10 hlebov sira, ki vsak tehta po 7 Kg, ter približno 7 Kg. masla. Izdelke sproti in z lah-koto prodajo po vsej Fur-laniji in celo dalje v severno Italijo. Mleko s planinskih pašnikov je namreč izvrstno, dišeče in naravno, zato sta sir in maslo odlična. Mlekar Alfeo Nazzi, ki je tu zaposlen že tri leta, poja-snjuje, da bi mlekarna lah-ko vsak dan prevzela in pre-delala 2 tisoč litrov mleka, sedaj pa ga dobi le osemsto

Na sliki vidimo vas Brišče, ki je znana po srđitih bojih med Slovenci in Langobardi. Zgodovinarji jo radi obiskujejo tudi zaradi napisa na zunanji strani cerkvice, ki prica, da jo je sezidal leta 1477 slavni mojster Andrej iz Škofje Loke

litrov. Kmalu bo lahko obra-tovala z večjo zmogljivo-stjo, saj bodo kmetje za svoj zadružni hlev nabavili večje število odličnih krav mle-karic iz Holandije.

Tu v Roncu smo uvideli, da beneški Slovenci s skupnimi močmi, na zadružni

osnovi lahko rešimo mnogo stvari ter si tako izboljšamo svoj socialni in gospodarski položaj. Tak složen nastop je potreben v interesu vseh in prve izkušnje nas spod-bujajo k razmišljanju o no-vih načrtih in pobudah. Mar-

sikaj bomo lahko še dosegli tudi zato, ker smo sedaj po novi asfaltirani cesti bolje povezani s Podbonescem ob Nadiži. Morda bomo asfalt-ni trak lahko kmalu podalj-šali do zadnjih hiš v naši va-si, to je še okrog 3 km da-leč.

ZARADI NARAŠČANJA OSEBNEGA PROMETA ČEZ MEJO NA NAŠEM PODROČJU

Modernizacija in povečanje mejnih prehodov

Bloki na najbolj prometnih krajih naj bi bili odprti dalj časa - Občinska skupščina v Tolminu ustanovila posebno komisijo za preučevanje obmejne problematike

Tolminska občina meji z Italijo (se pravi z Beneško Slovenijo in s Kanalsko dolino) vzdolž več kot sto kilometrov. Zato občinski upravni in politični organi sproti skrbno preučujejo vsa vprašanja, ki se pojavljajo ob meji, predvsem stanje in možnosti mejnih prehodov, da bi tako čimbolj spodbudili osebni in blagovni promet čez jugoslo-vansko-italijansko mejo na

tem področju. Urejene razme-re lahko ugodno vplivajo zla-sti na razvoj trgovine in tu-rističnega prometa.

Na Tolminskem imajo tri mednarodne mejne prehode ter po štiri bloke za ma-loobmejni promet oziroma za prehode imetnikov dvo-lastniških prepustnic. Najpo-membnejši je prehod na Ro-biču preko katerega je lansko leto šlo v obe smeri nad mi-lijon potnikov. Nekaj stotisoč prehodov pa so našli tudi na mednarodnih blokih čez Predel in Učejo. Med ostali-mi bloki pa je najpomembnej-ši tisti na Livku, zlasti odkar se na pobočju Stola razvija zimsko-športno in turistično središče.

Da bi omogočili hitrejše odvijanje prometa, bodo po-samezne prehode postopno razširili in modernizirali. Na bloku Robič bodo na primer uredili dve avtomobilski stezi, ki bosta vodili iz Italije v Ju-goslavijo ter eno, ki bo šla v obratno smer. Na sredo ceste bodo postavili poseben kiosk za obmejnega nadzornika. Prehod bodo tudi pokrili (po-dobno kot je pokrit blok v Rožni dolini « Casa rossa » pri Novi Gorici). Občinska skupščina se nadalje zavzema,

da bi pokrili tudi prehod na Predelu. V Učeju pa bodo zgra-dili povsem novo poslopje, saj je znano, da je tamkajšnji prehod brez najnujnejših pro-storov oziroma objektov za obmejne organe.

Vzporedno s tehničnim usposabljanjem prehodov bo treba čimprej izboljšati tudi ceste, ki povezujejo obe so-sednji območji. Zlasti sta v slabem stanju cesti, ki vo-dita od Kobarida do Robiča ter od Žage do Učeje.

Kar zadeva bloke druge ka-tegorije predlagajo, da bi čez tistega v Livku dovolili tudi prehajanje s potnimi listi. To bi zelo ugodno vplivalo na razvoj turističnega prometa na obeh straneh meje. Obenem pa naj bi podaljšali tudi urnik za prehajanje meje. Prehod na Livku naj bi bil odprt vsaj do 22. ure, name-sto do 18. ure, kot je sedaj.

Občinska skupščina v Tol-minu, ki je na eni nedavnih sej obravnavala problematiko mejnih prehodov in celotnega obmejnega prometa med Ju-goslavijo in Italijo na njenem območju, je ustanovila po-sebno komisijo, ki bo ustrez-na vprašanja v prihodnje red-no in sistematično preučeva-la.

Dobri otroci svoje zemlje

Med pisanjem in razpra-vljanjem o gospodarski in socialni podobi Beneške Slovenije ter o njenih tež-njah in potrebah, je še zmeraj mogoče zaslediti obilo črnogledosti in pesi-mizma. Gotovo so proble-mi naših krajev v hribih in dolinah težki, saj je zemlja skopa, oddaljenost od industrijskih središč in upravno-gospodarskih cen-trov znatna; razmere pa se še slabšajo zaradi šte-vilnih omejitev, ki jih go-spodarskemu in socialne-mu napredku Beneške Slovenije postavljajo voja-ške služnosti (servitù mi-litari).

Ni sicer moč dobiti za-nesljivih in uradnih po-datkov, toda na osnovi ra-znih primerjav in poročil je mogoče s precejšnjo gotovostjo trditi, da je se-daj v emigraciji od 25 do 30 tisoč naših ljudi. Gre za delavce, ki so zaposleni v Švici. Zahodni Nemčiji, skandinavskih deželah in drugod po Evropi ali celo v Ameriki, upoštevani pa so tudi vsi, ki žive in de-lajo v notranjosti Italije, torej proč od doma ozi-ro-ma svojega rojstnega kra-ja.

Dovolj je torej razlogov za zaskrbljenost, toda pe-simizem in apatija nista na mestu. Moramo nam-reč upoštevati izredno na-vezanost naših ljudi na svojo zemljo, slovenski jezik, skratka na kraje, preteklost, običaje in bo-določnost Beneške Slove-nije. Te vrline v značaju našega človeka so končno omogočile, da na tej revni zemlji, zemljepisno in upravno-politično izolira-ni od svojih bratov vztrajamo in živimo že 1.300 let.

Ko morajo naši ljudje v emigracijo, na delo v

tujino, se njihove misli zmeraj vračajo domov. Mnogi vsako leto obišče-jo svoj rojstni kraj in svoje najbližje, v vmesnem času pa domov pošiljajo del svojega zaslužka in pri-hranke, številni pa se po dolгих letih trdega dela na tujem za zmeraj vrnejo v svojo rojstno drago Bene-čijo. Če povzamemo; na-ši ljudje se proti emigra-ciji borijo, toda ko jo sprejemajo kot nujen ekonomski in socialni po-jav današnjega sveta, po-skušajo tudi v novih raz-merah pospeševati blagi-njo in napredek svoje ožje domovine.

Pojdimo po naših vaseh in videli bomo s kakšno voljo in okusom številni naši ljudje obnavljajo svoje domove, gospodinj-stva pa opremljajo s hladilniki (frigoriferji) in drugimi sodobnimi stroji in opremo. Vse več je tudi televizorjev. Celo gospo-dinjstva visoko v hribih kupujejo plinske štedilni-ke, jeklenke napolnjene s plinom pa prinašajo iz Vidma, Čedadada in iz dru-gih središč v dolini. V va-si Ter v Terski dolini so v zadnjem obdobju pretež- no emigranti-povratniki zgradili okrog 20 novih hiš (vilett), kar je močno polepšalo zunanost tega kraja. Zaradi gospodar-ske pomembnosti je še spodbudnejši primer De Angelisa iz Čedadada, ki v Trčmunu pri Praprotnem razvija moderno kmetij-sko dejavnost. Na površi-ni 45 hektarov redi na pri-mer okrog 25 tisoč koko-ši in približno 40 govedi za zakol.

Tisti skrajni pesimizem in črnogledost uničujeta voljo in ustvarjalnost člo-veka, zato tudi v primeru Beneške Slovenije nista na mestu.

KOMEMORACIJA USTRELJENIH PARTIZANSKIH BORCEV V VIDMU

Na velikonočno nedeljo se je vršila v Vidmu na pobudo furlanskega ANPI (Associa-zione nazionale partigiani italiani) v prisotnosti števil-nih oblasti in javnosti kome-moracija 29 partizanov, ki so jih nacisti ustrelili dne 9. aprila 1945. leta.

V jutru omenjenega dne so 29 partizanov pripeljali iz celic videmskih zaprov na dvorišče jetnišnice, kjer so jih nato Nemci postrelili s strojnico, potem pa še z re-volverji. Med drugimi so ta-krat padli za svobodo tudi junaški komandant Mario Foschiani-Guerra, Mario Ma-dotti-Tribuno in Bensi.

Spomin na te žrtve in na divjanje okupatorjev prav ob zori osvoboditve, je po-častilo združenje furlanskih partizanov, v imenu katerih je govoril občinski svetova-lec odv. Castiglione. Poleg številnih bivših partizanov, prijateljev in sorodnikov padlih za svobodo je bil pri-soten tudi videmski župan prof. Cadetto, deželni odbor-nik D'Antoni, poslanec Liz-zero, predsednik ANPI Fede-rico Vincenti in druge viso-ke osebnosti. Pod spomin-sko ploščo so položili venec in šopke cvetja.

RONEC, ki ga sestavljajo številni zaselki raztreseni visoko po strmih bregu nad Brišči, slovi daleč po okolici po svojih izredno okusnih in de-belih breskvah. Zasluga, da se je tu razvilo sadjarstvo, gre predvsem pesniku in rodoljubu Petru Podreki, ki je tamkaj služboval kot župnik pred sto leti. Ronec je tudi priljubljena izletniška točka

IZ TERSKE DOLINE

Končno je postala Učaja sestavni del komuna Brdo

Ves ta povojni čas se je mnogo govorilo in pisalo, da se bo Učaja odcepila od Režije in se priključila h komuni Brdo, ker je tam nje no naravno izhodišče, a do realizacije nikakor ni moglo priti, ker se je sprva temu upirala Režija in tudi zaradi zavlačevanja birokratskih postopkov. Po dolgem in nestrpnem čakanju je končno predsednik republike podpisal dekret in sedaj spada Učaja tudi uradno pod Brdo.

Učaja, kot vemo, leži 665 metrov visoko in šteje okoli 300 ljudi, ki so pa skoraj vsi po svetu, kajti zemlja je tu zares siromašna in tudi druge zaposlitve ni mogoče najti kje v bližini. Njene raztresene hiše med gorami so v zimskih mesecih odrezane od ostalega sveta, kajti tu zapade vsako leto izredno dosti snega in je cesta po več tednov neprevozna. Če ne bi bilo tukaj obmejne prehode (pozimi je tudi ta zaprt), ne bi zašel v to vas najbrže nihče. Ljudje so zelo težko pričakovali, da bi tudi uradno spadali pod komun Brdo, saj jih poleg vseh drugih težav loči od sedeža komuna v Ravenci še visok gorski greben Muzcev in so izgubljali mnogo časa in truda, če so morali tja po opravkih.

Kljub vsemu pa se je življenje v Učaji v tem zadnjem desetletju znatno izboljšalo, posebno odkar so preimenovali tamkajšnji obmejni prehod v prvo kategorijo in se ga torej morejo posluževati vsi. Vasi ca je sedaj oživela, ker prihajajo semkaj iz sosednih krajev in tudi iz turističnega vidika postaja sedaj kar važna postojanka.

Lansko leto se je govorilo, da bodo podaljšali avto-busno progo Čenta-Učaja vse tja do Bovca, kar bi seveda še bolj okrepilo turizem tega področja, če bi redno delovala. Čas bo prav gotovo prinesel tudi to ugodnost in potem res ne bomo govorili več o izolaciji Učaje, saj leži med Soško in Tersko dolino in če

bo na obeh straneh bolje preskrbljeno za prevoznost cest tudi v zimskem času, se jim ni treba bati, da ostanejo v pozabi.

Pričetek del na cesti Njivica-Brdo

Nazadnje so le pričeli z deli, da bodo uredili in razširili cesto Njivica-Brdo in potem še naprej preko Sedlišč in Viskorše v Debe-

IZ IDRIJSKE DOLINE

V kratkem bo urejena cesta v Podrskje

Te dni je prišla na komun dobra novica: v kratkem bodo uredili turistično cesto, ki vodi v Podrskje. Cesta se pričinja v Praprotnem in se vije tik ob Idriji do Podrskjega, potem se pa povzpne proti Oborči in nato k znamenitemu svetišču na Stari gori. Za to delo se predvideva okoli 80 milijonov lir stroškov in jih bo 73 dala država, ostali del pa bosta vzeli v svoje breme pokrajina in komun.

Ljudje so to novico sprejeli z velikim veseljem, saj so jim to delo obljubljali že vsa povojna leta. Medtem ko se je v drugih krajih razvijal turizem, se v Idrijski dolini ni mogel prav zaradi slabe ceste. Ko bo cesta urejena, se bo prav gotovo kaj spremenilo, seveda na boljše, ker se bo ustvarila krožna pot iz Čedadu preko Stare gove v Idrijsko dolino.

Za boljše cestne povezave

Zadnje čase ljudje iz komun Srednje vse bolj čutijo potrebo, da bi bili povezani z Idrijsko dolino, posebno tisti, ki imajo na tej strani svoja posestva. Sedaj morajo namreč hoditi po stezah in to seveda peš, če pa hočejo priti v Idrijsko dolino s kakim vozilom, morajo preko Čedadu in napraviti nič manj kot 30 kilometrov. Znano je, da država daje velike prispevke za takšna dela in zato naši občinski možje ne bi smeli spati, ampak se zanimati na pristojnem me-

leže. Ko bo urejena povezava med Tersko in Krnahtsko dolino, bodo vse te vasi oživele, kajti do sedaj ni bila nič kaj prijetna ta krožna pot, ker je cesta preozka in povrhu tega še slaba, posebno tisti del od Viskorše proti Debeležu. Cesto bodo tudi asfaltirali in zato bo potem prav prijetno potovati po njej, saj je v okolici mnogo zelenja in primer-nih koticov, kjer se morejo ustavljati izletniki.

Pokrajinska uprava je zgoraj omenjena dela dala v zakup gradbenemu podjetju Travanut iz Codroipa in upamo, da jih bo dokončala v najkrajšem času.

stu kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi tudi praprotiška občina dobila potrebno vsoto za gradnjo boljših cestnih povezav.

V Idrijski dolini sta poleg tega tudi dva mejna prehoda druge kategorije in zato prihaja semkaj tudi dosti ljudi iz sosednih krajev onkraj meje, ki hodijo na čedadski trg. Torej bi bila dobra cestna povezava koristna tudi za mednarodni promet, ki je v teh krajih šele v povojih.

Praznik vina v Praprotnem

Kot vsako leto se bo tudi letos vršila v Praprotnem razstava oziroma poizkušnja tipičnih domačih vin. Za letošnji praznik vina so določili 5., 6. in 7. julij. Poseben odbor, ki se je sestel pod predsedstvom župana, je tudi že imenoval komisijo, ki bo ocenjevala vina.

Iz komunske seje

Na zadnjem zasedanju komunskega sveta so razpravljali o zelo važnih točkah dnevnega reda. Med drugim so sprejeli načrt za gradnjo ceste proti Markolinom, kar bo stalo dva milijona lir, in načrt za ureditev komunskega sedeža. Za to delo, ki bo stalo 6 milijonov in 250 tisoč lir, bo komun vzel posojilo. Uredili bodo tudi cesto, ki vodi v Trčmun v Idrijski dolini, ki bo stala 5 milijone 800 tisoč lir in napeljali kanalizacijo (3 milijone 150 tisoč lir). Posojilo bodo vzeli tudi za uravnovešanje komunske bilance za leto 1968 (7 milijonov 800 tisoč lir). Ob zaključku seje pa je svet še sklenil, da bo tudi praprotiški komun pristopil h konzorciju za turistični razvoj Nadiške doline in področje Matajurja.

GORJANI

Požar

Takoj po veliki noči je izbruhnil hud požar, ki je uničil 120 hektarjev gozda. Gasili so celih 24 ur in z velikim naporom končno zadušili plamene. Pri gašenju je pomagalo tudi 200 alpincev iz Humina. Kako je prišlo do požara ni znano, a najbolj verjetno je kdo odvrget tleč ogorek cigarete, saj je bilo o veliki noči tam okoli dosti izletnikov.

IZ NADIŠKE DOLINE

Izredno veliko število prehodov

Meseca marca je bilo skozi obmejni prehod v Štupci izredno dosti prehodov, saj so jih zabeležili kar 179.549, od teh 156.940 z italijanskimi potnimi listi in 22.609 drugih narodnosti (predvsem jugoslovanskih). Ker se promet stopnjuje iz dneva v dan je upati, da bodo poskrbeli, da se tu odpro še letos tudi carinski uradi. To bi bilo za Nadiško dolino velikega pomena, ker bi se potem promet še povečal, obenem pa bi bila carina v Rožni dolini (Gorica) znatno razbremenjena.

Na ostalih obmejnih prehodih pa so zabeležili meseca marca tako le gibanje: v Učaji 196, na Mostu čez Nadižo (Ponte Vittorio) v tipanski občini 553, na Mostu Mišček v Idrijski dolini 554, v Polavi 752, v Solarjih pri Dreki pa 110. Vsega skupaj, s potnimi listi in s prepustnicami, je bilo skozi obmejne prehode v Beneški Sloveniji 342.009 prehodov, kar pomeni, da gre preko meje povprečno več kot 10 tisoč ljudi vsak dan, kar je izredno dosti.

Vodovod v Ščigli

Komunska administracija je dala v gradnjo vodovod v Ščigli. Tako bo sedaj tudi tej vasi zagotovljena dobropitna voda, katere je tako primanjkovalo, posebno v poletnih mesecih.

Maša v Landarski jami

Na prvi dan pomladi, to je na dan sv. Benedikta, ki je patron jamarjev, se je brala v Landarski jami maša, kateri so prisotvovali številni jamarji in ljubitelji podzemeljskih čudes. Ob tej priložnosti je Furlanski speleološki krožek projektiral več diapozitiv, ki prikazujejo lepote in zanimivosti te

FOJDA

Smrt zaradi padca z voza

Vso našo okolico je globoko prizadela žalostna vest, da je umrl zaradi posledic padca 61-letni Mario Sgarovello iz Čampeja pri Fojdi. Mož je padel z voza 28. marca in dobil hude poškodbe zaradi katerih je čez en teden umrl. Bil je vse svoje življenje pošten in deloven mož in zato ga bodo njegovi vaščani ohranili v najlepšem spominu.

Za ureditev dveh cest 53 milijonov

Komunska administracija bo dala v kratkem urediti in asfaltirati dve cesti in sicer cesto, ki vodi v Čenebobo in Podvrata in ono iz Fojde proti Raščaku. Stroški za to ureditev bodo znašali 53 milijonov lir in jih bo v celoti krilo deželno obornišvo za javna dela.

Gradnja kanalizacije

Komunska administracija je sklenila, da bo dala v za-

nekdanje trdnjavnice nadiških Slovencev.

Našli so neeksplozirano bombo

Pred velikonočnimi prazniki so našli delavci v Španjtu v bližini neke hiše neeksplozirano bombo. O najdbi so takoj obvestili pristojne oblasti, ki so ugotovile, da je bomba še iz prve svetovne vojne. Dokler je ne bodo odstranili, je nevarno tam okoli delati, kar so tudi opozorili s posebnimi napisi.

SV. LENART

Smrtna kosa

Dne 7. aprila je umrl po dolgi bolezni v videmski bolnici inž. Jožef Sirch, star 67 let. Rajniki je bil zelo poznan po vseh naših krajih, ker je bil več let občinski svetovalec v Sv. Lenartu, pokrajinski svetovalec, upravitelj špeterske banke in trošarinski najemnik ne samo v Furlaniji, ampak tudi v mnogih mestih v Lombardiji. V Špetru je ustanovil tudi dom za onemogle, ki nosi ime njegovega pokojnega očeta in bil predsednik tega doma 25 let. Pokopali so ga na domačem pokopališču

IZPOD KOLOVRATA

Praznik drevja

Koncem marca so tudi v Dreki, kot v mnogih drugih komunih Nadiške doline, organizirali praznik drevja. Praznik se je začel v vasi Kras, kjer je o pomenu tega dne govoril šolarjem dreški župan Mario Namor. Po blagoslovu so šolarji iz Trinkov, Krasa in Tamora zasadili 200 drevesc, nato so šli pa še v Stoblank, kjer

v Sv. Lenart v spremstvu velike množice ljudi, med temi tudi oblasti in visoke osebnosti. Zapušča ženo, hčerko in sina.

Nesreča

Pred dnevi se je hudo ponesrečil 66 letni upokojenec Sergio Valentin Klinac iz Kravarja. Ko je šel po strmi poti za vasjo, se je spotaknil ob kamen in padel je globoko pod cesto. Zaradi hudih ran se bo moral zdraviti najmanj tri tedne.

SPETER

Uredili bodo cesto v Gorenji Brnas

Cesta, ki vodi iz Kočeva-rjev v Podar in nato v Gorenji Brnas, bo kmalu urejena in tudi asfaltirana, kajti s prvimi deli so že pričeli prav te dni. Ta cesta bo stala 34 milijonov lir in jih bo v celoti krila deželna uprava.

Pazite na otroke

V Špetru bi se kmalu dogodila strašna nesreča. Sestletni Anton Koren je ne previdno prečkal glavno cesto in priletel naravnost pred avtomobil. Na srečo je dobil poškodbe ozdravljive v enem mesecu, lahko pa bi bil na licu mesta mrtev.

so pod vodstvom tamkajšnega župnika zopet zasadili precej drevja.

Enak praznik je bil tudi v Lesah pri Klodiču.

Nesreča ne počiva

V bolnico so morali peljati 66-letnega Jožefa Tomazetiča iz Obenijega, ker si je hudo poškodoval roko, ko je sekal drva. Ozdravil bo v nekaj tednih.

V bolnico je morala tudi 68-letna Vigia Petrussa iz Podlaka, ker je padla in si zlomila desno roko v zapetju.

Tudi 76-letna Marija Bernjak iz Krasa se je ponesrečila. Padla je po stopnicah in se udarila v glavo in v prsni koš.

AHTEN

Nova krožna cesta

Na pomlad bo dobil Ahten novo cesto, ki bo zelo važna za vso okolico. Že dalj časa namreč gradijo novo cesto, ki bo potekala ob hudourniku Malina. Sedaj vodi skozi Ahten in zaselek Vila ena sama cesta, ki pa je ozka in nezadostna za današnji promet in torej nevarna.

Občinska administracija je zato prosila že pred leti deželne oblasti za prispevek, s katerim bi mogla zgraditi novo cesto. In res, dobila ga je in preteklo jesen so pričeli z delom. Stroški za to delo znašajo okoli 20 milijonov lir. Ob cesti bodo zasadili tudi drevje, vmes pa cvetje. V kratkem bodo ojačili tudi javno razsvetljavo in ne samo na novi cesti, ampak po vsem naselju.

Vas Učaja ali Beli potok leži v istoimenski dolini in gravitira tako na Tersko kot na Soško dolino, saj je iz starih listin razvidno, da so pred letom 1866 nosili krstit otroke v Srpenico, ker je bilo bližje kakor v Režijo

NA POBUDO ŠTEVILNIH EMIGRANTOV

Rodila se je ALEF

To je združenje emigrantov in njihovih svojcev in vodi borbo za uveljavitev njihovih pravic v domovini in tujini

V Vidmu so na pobudo številnih emigrantov in njihovih svojcev ustanovili ALEF (Associazione Lavoratori Emigranti e loro Familiari della Regione Friuli-Venezia Giulia).

ALEF je združenje emigrantov in njihovih svojcev in bi rado bilo organizacija in borbo uveljavitev pravic emigrantov v domovini in tujini, da bi priborila nove pozicije na socialnem polju in tako končala dramo naših emigrantov.

Hoče združiti vse delavce v tujini, pa tudi tiste, ki delajo v drugih deželah Italije in biti nad vsemi strankami in versko pripadnostjo.

O ciljih te organizacije bomo bolj na široko še pisali v eni izmed prihodnjih števil našega časnika, kajti, če se ne motimo, je to prva tovrstna organizacija (združenje emigrantov in njihovih svojcev), ki se je rodila v naši deželi. Kot je znano sta L'Ente Friuli nel Mondo in «Fogolaris», kot tudi najnovejša «Pal Friul» organizaciji, ki skrbita za emigrante. ALEF pa, nasprotno, zahteva, da mora država varovati italijansko delo v tujini, kot pravi ustava v svojem 35. členu.

Za predsednika ALEF je bil

izvoljen g. Daniele Franchi, ki je še posebej dobro znan v Švici, kamor je emigriral pred mnogimi leti in je eden izmed sekretarjev Federazione delle Colonie Libere. Tranquillo de Caneva, ki je bil deželni svetovalec in je znan sindikalni delavec videmske delavske

zbornice in nato direktorije CGIL, je bil imenovan za direktorja združenja.

ALEF ima sedež v Vidmu, via Cortazzis 8., tel. 22001 in se na njegov urad lahko obrnejo emigranti in njihovi svojci za kakršnokoli pomoč, ki jo predvideva socialno skrbstvo.

Predlog za ustanovitev parlamentarne komisije

Na predlog senatorjev Carla Ferruccia Parrija, Maria Albanija, Umberta Terracinija, Evia Tomasuccija, Daria Valoria, Vita Raie in Carettonija je bil predložen osnutek zakona, ki ustanavlja «Parlamentarno komisijo za poizvedbe», da bi izvedla raziskavo o fenomenu emigracije italijanskih delavcev, splošnih vzrokih tega pojava, o pogojih dežel in prizadetih področjih, o ekonomskih in socialnih posledicah tega pojava v omenjenih deželah in področjih z ozirom na celotno državo; o pogojih dela in življenja italijanskih delavcev v deželah, kamor so emigrirali s posebnim ozirom na: 1. sporazume o emigraciji in konvencije o socialnem zavarovanju in delovnih pogodbah; 2. glede vprašanj plač in zavarovanja; 3. glede na stanovanja; 4. probleme glede socialnega, kulturnega in dru-

štvenega pomena v deželah, kamor emigrirajo. 5. glede akcij italijanskih diplomatskih in konzularnih predstavništev pri varovanju delavcev-emigrantov in njihovo učinkovitost.

Predlagatelji poudarjajo, da je emigracija temeljno in osrednje dejstvo izredne važnosti, da je nacionalni problem in vprašanje celotnega italijanskega ljudstva. To je največji socialni fenomen moderne italijanske zgodovine. V poročilu predlagatelj je zapisano, da je v tujini več bivših italijanskih kmetov kolikor je sploh delovnih kmetov v vsej Italiji, več emigrantov kot pa je vsega aktivnega prebivalstva v državi.

O tej veliki parlamentarni pobudi bomo še pisali v naslednjem «dodatku» tudi v luči razvoja. Ki ga nudi omenjena pobuda.

KONZULTA O EMIGRACIJI

Več političnih strank, predvsem KPI, PSIUP in MSA (Avtonomno socialistično gibanje), pa tudi socialistična stranka, ki je na oblasti, so dale idejo o ustanovitvi Deželne konzulte o emigraciji.

Konzulta naj bi bila, po mišljenju predlagateljev, širok posvetovalni organ, katerega člani naj bi bili emigranti in njihovi svojci, izvoljeni na svobodnih volitvah med njihovo vrnitvijo v domovino na podlagi list kandidatov, ki naj bi jih predložile različne emigrantske organizacije na področjih, kjer je emigracija številna. Cilj konzulte je izraziti mnenja o vseh problemih, ki zadevajo emigrante in njihove svojce, ki jih je, kot vemo, zelo veliko. Iste poteze razvojnega socialno-ekonomskega razvoja dežele so vprašanje, ki močno zanima emigracijo in tu vidimo, kako pomembno bo za emigracijo, če bo imela na razpolago takšno ustanovo, pa četudi samo posvetovalno.

To je nova ideja, o kateri sodimo, da je popolnoma pozitivna; z vsemi političnimi in demokratičnimi silami se bomo borili za njeno uresničitev. S tem bomo tudi mnogo bolj vključili našega delavca v tujini v politično in socialno življenje domače dežele in bo šele tako postal zares državljani s polnimi pravicami in ne državljani drugega razreda, kar je bil v bistvu dolgo časa.

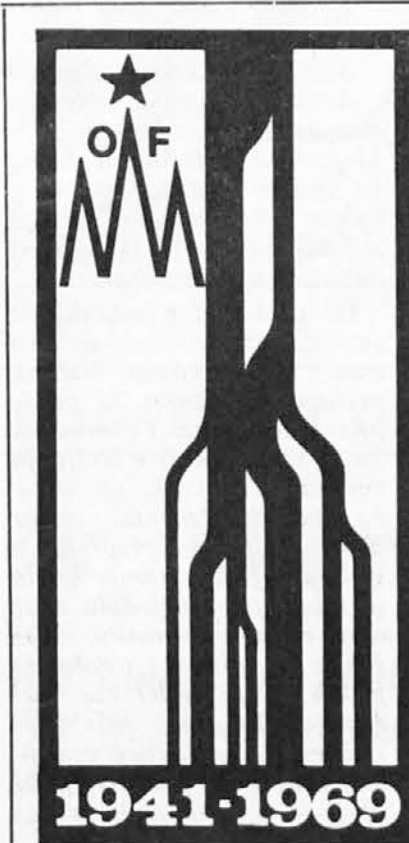
Sklad za pomoč emigrantom in njihovim svojcem

Prav tako so isti svetovalci predložili deželniemu svetu osnutek zakona za ustanovitev nekakšnega «Fonda za pomoč emigrantom in njihovim svojcem».

Takšen fond, ustanovljen z začetno glavnicco 200 milijonov, bi služil kot pomoč starim emigrantom, ki imajo smešno nizke pokojnine; štipe dije za študij bi omogočile sinovom emigrantov obiskovanje višjih šol in univerz; za kvalifikacijske in prekvalifikacijske poklicne tečaje v tujini; za prevoz domov trupel bližnjih, umrlih daleč proč od doma pri delu ali zaradi bolezni in končno naj bi fond nudil sredstva organizacijam emigrantov, ki delujejo

v njihovo korist v Italiji in tujini.

Koristno je ponoviti probleme, ki obstojajo. Naši predstavniki niso imeli namena samo opozoriti na njih, temveč jih tudi rešiti. Naša naloga je podpreti jih v njihovi borbi, omogočiti, da se z njimi združijo tudi drugi svetovalci vseh strank, ki jim je pri srcu usoda naših emigrantov in njihovih svojcev, zavedajoč se, da opravljajo dobro in pravično stvar. Končno, je rečeno v osnutku zakona, bo leta izvajen na demokratičen način, kajti večina članov administrativnega komiteja fonda naj bi bila sestavljena iz emigrantov ali njihovih neposrednih predstavnikov.

Iz Rezijanske doline

Skrb za razvoj turizma

Turistično društvo «Pro Val Resia» (Za Rezijansko dolino) se je letos začelo zanimati tudi za estetično stanje posameznih vasi in potem je proučilo kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi bili ti kraji bolj vabljivi, bolj privlačni. Tako bodo na ustreznih krajih namestili table s smerokazi, prometne znake, posebno tablo, ki bo kazala smer proti Krnici in zadnjemu mostu preko hournika Barman, z opozorilom, da je ta pot neprehodna; poleg tega bodo označili tudi po tleh parkirne prostore za avtomobile in avtobuse in sicer to v Ravenci na trgu Lipa in v ulici Roma. Bolj redno se bo seveda moralo skrbeti tudi za čiščenje glavnih cest v Sv. Juriju, Osojanih in v Njivi. Določili bodo tudi primerne prostore za odlaganje smeti izven vasi.

Koliko upokoјencev imamo

Naš komun. čeravno šteje danes samo 2128 rezidentnih ljudi, ima kar 361 upokoјencev, ki prejemajo pokojnino INPS (Istituto Nazionale Previdenza Sociale), kar pomeni, da so naši ljudje delali in tudi skrbeli za stara leta. Največ upokoјencev je v Svetem Juriju in sicer kar 96, v Osojanih 87, v Stolbici 48, v Učej 32, v Liščecah 26, v Koritih pa jih je 8.

Smrtna kosa

V starosti 80 let je umrl Anton Bobaz iz Njive. Bil je zelo poznan po vsej okolici, ker je bil najstarejši šofer; vozniško dovoljenje je namreč dobil še leta 1919, ko so bili še redki, ki so znali voziti avtomobile. Ljudje so ga

imeli radi, ker je vsakemu, če je le mogel, napravil uslugo ali pomagal. Ohranili ga bodo v lepem spominu.

Umrli je tudi 49 letni Ernest Lettig, ki je stanoval v Vidmu. Padel je skozi okno in si prebil lobanjo, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Rajnki Lettig je bil dlje časa bolan in je bil delno paraliziran. Bil je živčno zelo izčrpan in zato sedaj še ni

ugotovljeno ali je padel po nesreči ali je obupal nad življenjem. Zapušča ženo in dva otoka.

Smrekovi storži za seme

Letos so naši ljudje nabrali kar 55 kvintalov smrekovih storžev. Gozdarska uprava jih je sedaj poslala nekam v okolico Rima, kjer jih bodo posušili in iz njih izluščili seme.

Za naše delo

KAJ BOMO DELALI TALE MESEC

NA POLJU so ta mesec glavna opravila: sajenje krompirja, koruze, fižola, detelje itd. Sajenje in setev v vrste ima zlasti to veliko prednost, da nam rastlin pozneje ni treba okopavati in osipati na roko, temveč to opravimo z okopalnikom.

NA TRAVNIKU končamo čiščenje, trebljenje, gnojenje in branje. Če tam sejemo, sejo samo dobre trave, a tudi malo detelje vmes ne škoduje. Dobro seme da dobro krmo in dobra krma da dobro živino.

V VINOGRADU ni posebne dela. Ko začne trta brsteti, bi moralo biti tam že vse opravljeno.

V SADOVNJAKU je razen cepljenja malo dela. Ta mesec nastopi škodljivi cvetoder. proti koncu aprila pa majski hrošč. Ta škodljivca zatiramo s pobiranjem, pri čemer nam dosti pomagajo ptice. Zaradi tega je priporočljivo, da postavimo v sadovnjak nekaj

tako imenovanih gnezdnih skrinjic. Pritrdimo jih na vrh drevesa.

V KLETI je zadnji čas za drugo pretakanje vina. Pretočiti moramo vsekakor prej, preden ozeleni trta. Tedaj se namreč začne vino gibati. Če stoji še na drožju, lahko vino postane kislo.

V HLEVU bomo proti koncu aprila vsaj ponekod že začeli z zeleno krmo. S suhega na zeleno krmiljenje moramo preiti počasi. Sele po štirinajstih dneh hrane lahko začnemo dajati samo zeleno krmo. Travo in deteljo kosimo zjutraj po rosi ali proti večeru pred roso. Pazimo, da se zelena krmila ne ugrejejo in ne ovenejo. Zaradi tega jih moramo spraviti domov takoj in jih narahlo in natanko raztrosimo v senčnem prostoru. Vso živino, posebno pa brejo, začnemo puščati pogosteje in za dalj časa na prosto, da se dobro pregiblje in naužije svežega zraka.

Turistična
Agencija

LJUBLJANA

Trdnova 3
telef. 310.933

Ljubljana
Transport

OBIŠČITE ALPSKI TURISTIČNI CENTER

na

VELIKI PLANINI

(1.666 m.)

Velika planina je 33 km oddaljena od Ljubljane v predgorju Kamniških Alp. Dostop iz Ljubljane preko Kamnika do spodnje postaje gondolske vzpenjače. Ob urejenih smučiščih stojijo štiri vlečnice in sedežnica.

Hotel Šimnovc in gostišče Zeleni rob nudita bivanje in odlično hrano.

Leni Jakec

Bil je nekoč mlad fant, po imenu Jakec. Njegova ubožna mati je njega in sebe preživljala s tem, da je marljivo predla. Jakec pa je bil len, ničesar se mu ni dalo delati. Kadar je bilo vreme lepo in toplo, je poležaval na soncu, pozimi pa se je grel pri ognjišču. Nazadnje je bilo materi tega dovolj pa mu je kar povedala, da ga bo spodila od hiše, če se ne bo lotil kakega dela.

Njena grožnja pa je končno Jakca nagnala, da si je poiskal delo. Šel je na dnino k nekemu kmetu v sosesčini, za liro na dan. Ko se je zvečer vračal po brvi čez potok domov, mu je lira padla v vodo. «Ti neumni fant», mu je rekla mati, «v žep bi jo bil moral vtakniti!».

«Drugič bom storil tako», je odvrnil Jakec.

Naslednji dan se spet odpravi z doma za delom. Našel ga je pri nekem kravarju, ki mu je v plačilo za celodnevno pomoč odmeril vrč mleka. Jakec je stlačil vrč z mlekom v široki žep svojega jopiča — in hajdi domov. Pri hoji mu je mleko pljusalo iz vrča in se je seveda vse razlilo. «Ti neroda», mu je dejala stara žena, «na glavi bi ga bil moral nositi!».

«Drugič bom storil tako», je rekel Jakec.

Naslednjega dne je šel spet na dnino h kmetu, ki mu je obljubil za plačilo kolobarček mehkega sira. Zvečer je Jakec vzel svoj sir, si ga del na glavo in jo mahnil domov. Med potjo se je ves sir umazal, polovico ga je izgubil, ostala polovica pa je bila vsa oblepljena z njegovimi lasmi. «Prismoda», mu je rekla mati, «v rokah bi ga bil moral prav pazljivo nesti!».

«Drugič bom storil tako», je odvrnil Jakec.

Dan za tem je našel delo pri nekem peku. Ta se je Jakcu oddolžil z velikim mačkom, nič drugega mu ni

dal. Jakec je vzel mačka in ga na rokah prav pazljivo odnesel proti domu. Toda maček je tako hudo praskal, da ga je moral izpustiti. Ko je praznih rok prispel domov, mu je mati dejala: «Na vrvice bi ga bil moral privezati in ga vleči s seboj».

«Drugič bom storil tako», je rekel Jakec.

Naslednji dan ga je sprejel na delo neki mesar. Le-ta ga je po odsluženem dnevu poplačal z ovnovim plečatom. Jakec je privezal pleče na vrvice in ga jel vleči za seboj po prašni cesti. Do doma se je meso kajpada tako povajalo in onesnažilo, da je bilo popolnoma neuporabno. «Ojej», je zavpila mati, «na svojih plečih bi ga bil moral nositi!».

Ela Peroci

Trije zvezki

Na mizi so ležali trije zvezki in na vse tri je sijalo sonce. Bilo bi prav, če bi jih takrat kdo izmed vas slišal, kaj so se pogovarjali.

Dva zvezka sta se hvalila: «Komaj že čakam, da me bo jutri v šoli odprla učiteljica. Prepričan sem, da se bo zelo razveselila lepe naloge, ki jo nosim na svojih snežnobelih listih».

«Nalogo, o kateri govoriš, je napisal Jožek. Vsi v razredu pa vedo, da je Anica tista, ki piše vedno najlepše. In jaz sem Aničin zvezek!».

Tretji zvezek je molčal. Tedaj pa je zapihal veter in mu prelistal liste. Pustil ga je od sramu zardel in spregovoril:

«Ni potemnelo sonce, le moji listi so popolnoma črni. Tonček me je nosil v torbici, poleg mene pa stekleničico črnila. Po poti iz šole je sedel na torbico in se z njo popeljal po klancu navzdol. Črnilo se

«Drugič bom storil tako», je odvrnil Jakec.

Spet se je Jakec odpravil z doma, da poskusi srečo. Ta dan je pomagal govedarju, ki je Jakcu ob koncu dneva za njegov trud dal nič manj kakor osla. Jakec si je osla naložil na pleča in počasi odštorkljal proti domu.

Ob poti, koder je hodil, pa je stala hiša, v kateri je živel mož s svojo edino hčerko, prelepo mladenko, ki pa je bila gluhonema. Ta mladenka se ni še nikoli v življenju smejala. Zdravniki pa so rekli, da bi ozdravela, kakor hitro bi jo kdo pripravil k smehu. Pa se je namerilo, da je mladenka pogledala skozi okno ravno v trenutku, ko je Jakec šel mimo, z oslom na plečih, ki je molel vse štiri navzgor. Prizor je bil tako smešen, da je deklica prasnila v smeh. In pri tisti priči se ji je povrnil sluh in dar govora.

je razlilo po meni. Moji listi ne bodo nikoli več beli».

Potem so vsi trije zvezki utihnili.

Uganke

Kaj beži brez nog, grabi pa brez rok?

(Riba)

Kaj pije vodo in gleda v nebo?

(Kokoš)

Kaj je tisto, kar vsak dan redno svoj zapušča stan, gre k potoku na vodo, a ne zmeni se za njo?

(Kravji zvonec)

Kaj iz grla brez glave kliče v daljave?

(Zvon)

Mlada sem in sem zelena, nisem dekle, nisem žena, bere me, kdor nima volne, kdor se me dotakne, kolne.

(Kopriva)

V dežju, soncu, v svitu lune rad prebiram zlate strune, čuješ me še skozi zid, le očem sem vedno skrit.

(Veter)

Kaj šest mesecev bedi, a šest mesecev prespi?

(Kača)

Po glavi so me počili in rep so mi zabili, kjer so me zabili, tam so me pustili.

(Žebelj)

Ukrajinska pravljica

ZLATOLASA JALENA

Blodil je kmet po svetu, nevesto je iskal. Prišel je k vražarici pa mu je rekla:

«Pojdi in poišči Zlatolaso Jaleno».

In šel jo je iskat. Iskal je in iskal, pa je ni mogel najti. Tedaj se je napotil k soncu, da povpraša, ali ni morda kje videlo Zlatolase Jalene. Sonce pa mu reče:

«Jaz svetim po planinah in ravninah, pa nisem srečalo tvojce Jalene».

Dalo pa mu je sonce zlat klobčič in mu reče:

«Kadar boš v stiski, vrzi ta klobčič za seboj».

Potem se je napotil k meseču. A mesec mu reče:

«Jaz malo svetim, samo v nočeh, in ne svetim povsod, tvoje Jalene nikjer nisem našel».

Dal mu je mesec krtačko in pravi:

«Če boš v stiski, vrzi jo za seboj».

Potem se je napotil k vetru. Veter mu pravi:

«Pojdi na pot, trideset stark z železnimi jeziki ima tvojo Zlatolaso Jaleno zaprto. A ti je ne boš dobil od teh stark. Ponudi se pri vražarici na dnino in ona ti bo dala takšnega konja, da bo letal po zraku — na njem boš lahko utekel z Jaleno. In dal mu je veter metlo in mu reče:

«Če boš v stiski, mahni s to metlo za seboj!».

Tedaj se je napotil k vražarici, ona pa mu pravi:

«Če napaseš mojo kobilo, ti dam takšnega konja».

In je gnal kobilo v hosto na pašo. Na lepem je ponoči nastal silen šum in kobila je na mah izginila. Prikazala se je množica lisic in šle so z njim k vražarici. Tam pa je v košari sedela koklja na jajcih in lisice so jo potegnile iz košare in jajca razbile, iz teh jajc pa je zletela kobila s tremi žrebeti. In tedaj mu je vražarica dala žrebička pa mu pravi:

«Zlatolasa Jalena je pri teh starkah v stekleni ročki, vzemi jo z ročko vred, a ročke ne odpiraj, dokler ne prideš domov».

In prišel je k tridesetim starkam. Pride tja, starke pa vse spijo. Ugledal je Zlatolaso Jaleno v veliki ročki, zgrabil ročko, sedel na konja in od dirjal. A starke z železnimi jeziki so spale celih štirindvajset ur; potemvstanejo, Jalene pa nikjer. Vrgle so se v pogon za mladeničem. On zasliši šum — starke letijo za njim. Vrgel je tedaj krtačo za seboj in v hipu je zrasla gosta hosta sto milj naokrog. Starke so začele gristi in so jo

pregrizle; potem so se spet pognale za njim.

On zasliši šum in tedaj vrže zlati klobčič za seboj — zrasla je kamnita gora. A starke so tudi to goro pregrizle in spet so se pognale za njim. On pa je že dirjal k morju. Udaril je z metlo po morju — in morje se je razstopilo pred njim, prehajal ga je po suhem, potem pa se je obrnil, spet z metlo udaril po morju, in morje se je zgnilo,

kakor je bilo poprej. A starke so vse potonile v njem.

Po tistih krajih pa je tudi car jahal na konju, dohitel je kmeta in se začel bojevati z njim, da mu odvzame Zlatolaso Jaleno.

Carski konj pa je bil iz hleva iste vražarice in konja sta se začela o nečem posvetovati med seboj pa je konj vrgel carja na tla in car se je ubil. Kmet pa se je z Zlatolaso Jaleno srečno vrnil domov.

Koklja in račka

Lahkomiselna raca je znesla jajce koklji v košaro.

Izvalili so se piščančki. Tedaj je zagledala mati Koklja, kako je zlezal iz enega jajca kaj čuden piščanček. Imel je velik rumen kljun in rumeno kožico med nožicami ter je urno splezal iz košare. «Kdo pa si?» se je začudila koklja.

«Ga, ga, račka sem!».

«Kam pa greš, ko si vendar tako majhna?».

«V potok se grem igrati!» se je šopirila račka. «Ne bojim se vode kakor piščančki!».

Ker pa je bila šibka in neizkušena, jo je odnesel tok. Tedaj jo je rešila mati Koklja s svojim kljunom.

Vidite? Človek ne sme nikdar precenjevati svojih moči.

Od kdaj raste bodeča neža

Nekoč je živela hudobna graščakinja, ki ji na vsem vesoljnem svetu ni bilo enake. Njeno krasoto, ošabnost in hudobo je poznal ves svet, od vzhoda do zahoda in od juga do severa.

Pride k njej berač in ji reče: «Graščakinja Neža», tako ji je bilo namreč ime, «če boš še tako hudobna, bo prišla čarovnica s Kleka, ki me pošilja in te začarala v rastlino, ki se je bo vse izogibalo, v bodečo nežo». To reši berač izgine.

A graščakinja Neža se ni poboljšala. Nekega dne, ko je hodila po vrtu in zalivala cvetlice, zraste pred njo iz tal ženska postava. Oči ji žarijo kot dva žareča oglja in jaha na metli. Bila je čarovnica Zvinarka. Zvinarka je dvignila roko, oplazila z njo graščakinja Nežo, ki se je mahoma izpremenila v rastlino, polno trnja. Grad pa se je sesul v razvaline.

Še danes vidiš vsepovsod rasti bodečo nežo — nekdanjo graščakinja.

O lipi in o pohlepni starki

Živela sta stavec in starka. Bila sta hudo uboga. Pa nekoč reče starka:

«Veš kaj, stari, v hosto bi šel pa posekal lipo, da bova imela s čim zakuriti».

«Dobro», reče stavec. Vzel je sekuro in šel v gozd.

Pride stavec v hosto, izbral je lipo. A komaj je zamahnil s sekuro, na lepem glej — spregovori lipa s človeškim glasom.

«Oj, ne sekaj me, dobri človek, v stiski ti bom še prav prišla».

Starcu je od strahu kar sekira padla iz rok. Obstal je, pomislil, potem pa je šel domov.

Pride domov in pravi, kaj se mu je pripetilo. Starka pa pravi:

«Kakšen bedak si! Pojdi takoj k lipi in poprosi jo, naj nama da konjiča in voz. Se mar nisva nahodila peš?»

«Če je že tako, pa bodi tako», reče stavec. Vzel je klobuk in šel.

Pride k lipi in ji pravi: «Lipa, lipica, stara je naročila, da bi nama dala konjiča in voz».

«Dobro», reče lipa, «kar pojdi domov».

Pride stavec domov in glej — stoji pred bajto voz in konj je vprežen vanj.

«Vidiš, stari», pravi starka, «zdaj smo tudi mi ljudje. Samo bajta se nama bo zdaj zdaj podrla. Pojdi, stari moj, poprosi jo še za bajto. Morda jo pa da».

Šel je stavec k lipi, poprosil za bajto.

«Dobro», mu reče lipa, «pojdi domov».

Gre stavec proti domu in

ga ne prepozna: namesto stare bajte stoji nova, lepa.

Vsa iz sebe sta oba od veselja, ko dva otroka.

«Glej, stari, poprosil bi jo še za živino in perutnino. Potem pa nama morda ničesar več ne bi bilo treba».

Šel je stavec k lipi, poprosil za živino.

«Dobro», mu reče lipa, «pojdi domov».

Pride stavec, starka pa sedi za mizo in dukate naklada na kupček.

«Glej, stari, kako bogati smo zdaj», mu pravi. «Pa to je premalo, treba je še, da bi se nas bali vsi ljudje, saj smo zdaj bogati. Pojdi, stari, k lipi, naj napravi tako, da se nas bodo bali vsi ljudje».

Šel je stari k lipi, poprosil je lipo, naj napravi tako.

«Dobro», pravi lipa, «pojdi domov».

Prišel je stavec domov, pri njih pa je vse polno vojske in policije in vsi ju varujejo. Starki pa ie še to premalo.

«No, kaj, stari, treba je še, da bi bili vsi ljudje na vasi naši dninarji — kaj pa si hočeva še drugega želeli, saj imamo vsega».

Šel je stavec k lipi, prosil jo, naj napravi tako. Dolgo je lipa mcčala. Potem pa pravi:

«Pojdi domov, izpolnila vam bom še zadnjo željo».

Pride stavec domov in glej — ničesar ni, samo njuna stara bajta stoji in starka zraven nje.

Tako ju je lipa kaznovala, ker se je pohlepni starki zahotelo, da bi vse ljudi napravila za dninarje.

Ukrajinska pravljica

Kaznovana radovednost

Živel je marljiv čevljar. Imel pa je napako, ki jo imajo vsi čevljarji, namreč, da je bil silno radoveden. Vse je hotel videti. Vedno je stegoval vrat skozi okno, da je videl, kdo gre, kakšen je in kam gre.

Nekega dne prikorakajo mimo njegove hiše vojaki. «Aha, sedaj jih je pa veliko, moram si jih ogledati», je rekel in že je bil pri oknu. Hitro ga je odprl in potisnil glavo med okensko mrežo. Bil je tako vnet, da je glavo potiskal kar naprej in ni niti pomislil, kako bo glavo spravil nazaj. Dejal je: «No, zdaj pa res dobro vidim. Vojaki so odkorkali in nesrečnež je šele tedaj opazil, kaj se je zgodilo. Na vse načine je zvijal vrat, da bi zvelkel glavo iz mreže, toda ni se mu posrečilo.

Čevljarjeva žena, ki se je kmalu potem vrnila iz mesta, je že od daleč zapazila, kaj se je primerilo njenemu radovednemu možu. Ko je prišla blizu, ga je vprašala: «Kaj pa vendar misliš, da moliš glavo skozi okensko mrežo?». «Oh, kako je hudo», je odvrnil čevljar, «toda ne morem je potegniti nazaj». In res, ubogi čevljar je imel ušesa že čisto rdeča. Žena mu je brž ovila glavo s cunjami in rekla: «No, sedaj pa potegni!». «Oh, še misliti ni, da bi šlo», je zajavkal čevljar, «zdaj, ko so še te cunje na poti». Na srečo je prišel mimo sosed kovač. Poznal je čevljarjevo radovednost in se je njegovi smoli že od daleč hudomušno smejal. Pobaral ga je: «No, čevljarček, kam si se pa danes tako zaveroval, da kar naprej zijaš skozi okno?». «Oh, prijatelj kovač, pomagaj mi, če mi moreš. Samo ozrl sem se na vojake, ki so korakali tod mimo, pa mi je smuknila glava med okensko mrežo». Kovač mu je šegavo odgovoril: «Ušesa ti bom porézal, pa boš lahko glavo potegnil nazaj. Druge pomoči ni». «Joj», se je ustrašil čevljar, «ušesa pa že ne dam proč». «Bila bi še ena možnost, da te rešim», je počasi nadaljeval kovač, «namreč ta, da upognem železno palico». «Prosim, prosim», je milo zaprosil čevljar. Res je kovač stopil domov po potrebno orodje, upognil je palico in rešil nesrečneža.

Odslej čevljar ni bil več tako radoveden. Oknu pa se skoraj še približati ni več upal.

Tako, dragi otroci, to povest si pa le zapomnite. Ne bodite preveč radovedni, da se še vam ne bo zgodilo kaj takega.

Tri srake

Na veji so sedele tri srake. Stari hrast je dolgo poslušal, kako vresečijo, naposled je rekel:

— Ljube srake, mar ne bi poletele na loko?

Srake so odrčale na loko. Tam so cvetke ob cvrčanju murnov majale glavice. Srake so sedle na griček in začele tako vresečati, da so cvetke povesile glavice. Murnički so utihnili in kosmati čmrlj je vljudno rekel:

— Ljube srake, mar ne bi poletele v gaj?

Srake so odrčale v gaj. V gaju so pele ptičke. Naletele so se po svetu in so si pripovedovale o vsem, kar so videle na svojih potovanjih.

Vse živali so rade poslušale taka pripovedovanja. Toda srake so najrajši poslušale same sebe; zagnale so tak vrišč, da so zajce zbolela ušesa, sivi volk je oglušel, ververice so začele obmetavati srake z orehovimi luščinami in lisica je spoštljivo rekla:

— Ljube srake, mar ne bi poletele kam drugam?

Srake so poletele na streho neke hiše. Na pragu so se pogovarjale tri dekletca. Dekletca so bila tako glasna, da so kar prevpila druga drugo.

Tedaj so rekle srake:

— Lejte, tu je za nas pravi kraj!